

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díjak:	A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják.	A lap szellemi részét illető cikkeket a szer- kesztőségnek, az előfizetési pénzek a pénz- tári — az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatalnak küldendők.
Egész évre — — — — — 4 frt	—	
Félévre — — — — — 2 „	Kéziratokat nem adunk vissza.	
Negyedévre — — — — — 1 „		

Szekely és csángó leányok.

Egy régi sajtó sebet érint *László Gyula* marosvásárhelyi iparkamarai titkár a fennebi címen kiadott füzetkéjében, mely seb különösen *Csik és Háromszék* határszéli megyékben huzamos idő óta pusztít s hová-tovább mind több és több áldozatot követel. Értjük a szekely leányok tömeges kivándorlását Oláhországba, alárendelt cseléd-szolgálatok végzésére. Vagy a mi ezen ürügy alatt immár rendszeresen folyik, még pedig sokszor a hatóság szeme láttára és a szülők közreműködésével: a serdülő, nem ritkán gyermek lányok becsempészését, hogy az oláhországi nagy városokban a lélek-kufárság és erkölcstelenség martalékául essenek.

László Gy. megdöbbenő vonásokkal tárja elénk, hogy a seb mennyire beevődött már a szekelység testébe. Statisztikai számadatok mutatják, hogy nem sporadikus betegséggel van dolgunk, hanem általános jellegű epidémiával, mely minél hamarabb gyógyításra vár. Mi, kik előtt e kérdés nem ismeretlen, *László Gy.* jelentését nem tartjuk túlzottnak, sőt — sajnos! — még szomorubb adatokkal egészíthetnők ki. Hivatkozhatnánk pl. falukra Csikmegyében, melyeknek nőlakosságát ez a rettenetes moloch már csaknem egészen felemészttette s férfi lakossága is kipusztult e miatt; ugyannyira, hogy a még élhető öt-hat szekely gazda telkét kidöltbedölt kapulábak határolják. Ismerünk falukat, melyeknek növendék leányai, hogy hogy nem eltűnnek egy virágzó tavaszi reggelen, egy-két év múlva haza látogatnak kiöltözve, és kifestve nem ritkán nyelvükből is ijesztő hamarsággal kiforgatva, s ha a rosszat talán nem is sejtő falu elegendőleg megbámulta őket, újból eltűnnek s azután az ily személyeknek közös sorsa, — a züllés, vagy a bus feledékenység vár rájuk. Szó sincs róla, hogy a nagy tömegből egyesek „szerencsét tesznek,“ ott bent előnyösen férjhez mennek, mások pénz-

zel segítik itthon maradtjait, de eltekintve attól, hogy a magyarságra nézve az ilyenek is örökre elvesztek, ettől eltekintve, bűnnek zsoldja biz az ilyen szerencse és nem lehet áldás rajta.

Szóval a baj megvan és szomorú eredményei szembe szökők. Azon reményben, hogy a magyar társadalom s első sorban a fenyegetett szekelység lelkére veszi a dolgot s gyógyítás után lát. — *László Gy.* jelentését ide iktatjuk. Jövő számunkban aztán közölni fogjuk a baj elhárítására való útmutatásokat, kérve lapunk olvasóit, hogy mindkét közleménnyel a dolog fontossága szerint foglalkozni s azokat a néppel is lehetőleg megismertetni sziveskedjenek.

* * *

Évtizedek óta halljuk, hogy a határszéli vidékek szekely és csángó leányai százanként vándorolnak ki Oláhországba, alárendelt cseléd szolgálatok végzésére. Arról is tudunk, hogy e leányoknak egy része nem marad meg a becsület útján, kint ragad és cégéreztetni a magyar nevet, ha ugyan mihamarabb el nem oláhosodik. Arról is hallottunk, hogy gaz lélek-kufárok az ellenőrzés hiánya folytán, már idehaza hálójukba kerítik a szekely és csángó leányokat s busás haszonnal üzérkednek velők. Es végül épp napjainkban azt is tapasztaljuk, hogy az oláhországi nagy városok, romlott csöcselékével sűrűn érintkező határszéli szekely és csángó nép erkölcsi rohamosan hanyatlak, züllik és koldusodik.

Es e jelenségekkel szemben tétlenül áll a magyar társadalom. Pedig mindenki ismeri a szegény szekely és csángó leányok szomorú sorsát, de csodálatosképpen érettök nem tesz senki semmit. Még csak kísérlet sem történt eddig e szegény leányok megmentésére, még csak jóakaratu szándék sem nyilvánult érdekükben. Mert úgy vélekedik a feltétlenül itélkező nagy közönség, hogy csak a selejtes elem megy ki és romlik el oda át, a melytől jobb szabadulni.

Igy a társadalom közönye miatt elfajult a szekely leányokkal való üzérkedés annyira, hogy ma útlevel nélkül lélek-kufárok százanként viszik a hegyeken át, kerülő úton a fiatal leányokat és a mi aggasztóan elszomorító — a szülők tudtával, azok beleegyezésével. Csupán egy szolgabiroisági kerületből, a kézdi járásból jelenleg 261 útlevel nélkül át-szöktetett leány van Oláhországban, a kik nagy részének

tartózkodási helyét, miként arról személyesen meggyőződtem, a szülők nem tudják.

Mi természetesebb, minthogy a határszéli megyék egész területéről. Háromszék-, Csik és Brassóvarmegyék minden egyes községéből vannak útlevelel és vannak a nélküli is Oláhországban főlös számmal leányok, a kiknek összes számát ezerekre lehet tenni. Csak a leányokét. Es e leányok legtöbbször, ha idejében vissza nem térnek, hontalanság, elzülles, megvetés és halálukig tartó nyomor vár. A napokban balottam a pred. ali határszéli állomásnál, ottani magyar hivatalnokoktól, hogy náluk gyakori eset, hogy Oláhországból visszavetődő rongyos székely nők az éhségtől kimerülve öszeszenek.

A magyar társadalom föötte esodálkozik és boszankodik azon, hogy az oláhok oly merészen, mondhatni vakmerően támadják a magyarok alkotmányát, közigazgatását, kultúráját és jogait. Ha a magyar közönség látná, hogy általában mily romlott, mennyire műveletlen, mily kapzsi, egymással összeférhetlen, az uralkodó faj előtt meghunyászkodó, alázkodó és alkalmazkodó az a magyarság, amely Oláhországban kiszorultán él, akkor némi magyarzatát lenné az oláhok vakmerőségének. Az oláh a hozzájuk vándorolt és reájuk szorult, többnyire megvetés és gúny tárgyául szolgáló magyarság után itél egész Magyarországról, úgy gondolkozván, hogy mind olyanok a magyarok. Egy Oláhországban nevelkedett magyar embertől hallottam, hogy ő addig, míg Magyarországra nem jött, el sem tudta képzelni, hogy tekintélyes magyar emberek, magyar urak is lehetnek. Odaát a magyarság zöme ki van zárva a társadalomból.

Ott a székely és csángó leányokra rendkívül bizonytalan jövő vár, nagyobb részük elhervad, elpusztul időnapelőtt. Valóban iróniája a sorsnak, hogy az ország keleti részének védelmében örökös dicső harcban álló székely és csángó nép így pusztul, megalázkodva, nemzetiségéből és jobb érzéseiből kivetkőzve, tehetetlen préda gyanánt idegen földről.

Vajjon van-e jogunk elidézni a székely leányokat, mikor megmentésükért éppenséggel semmit sem teszünk, mikor megtérjük, hogy gaz lélekűfárok egész Erdély határvonalán virágozó leánykereskedést üzenek? Es vajjon igazságosak vagyunk-e akkor, mikor e kivándorló leányokról már előre rosszat tételezünk föl?

Igazságtalanul ítélkezünk, mert részben a mi hibánk, a művelt társadalomé a leányok szertelen kivándorlása. Mi vagyunk felelősek, amiért az elnemzetietlenedés és elzülles a székely és csángó leányok között oly gyakori.

Magyarország nagy városai cselédhiányban vannak, s mindenhol szívesen fogadnák a székely és csángó leányokat, jó bért is adnának s éppen azért, mert székelyek, jó bánásmódban is részesítenék és idehaza magyaroknak maradnának. A vasut a nagy távolságot, mely azelőtt volt, megszüntette s a zöme az útazást olcsóvá tette, sőt a székely cselédleányoknak, mint munkásleányoknak félárú kedvezményes jegyek biztosítása által lehetővé vált, hogy csoportosan Budapestre olcsóbban utazhatnak, mint Bukarestbe. Két forintért Brassótól Budapestig mehet a székely és csángó leány, ennyiert pedig Oláhországba ki nem járhat.

A székelyföld nyugati részeiben már megkezdődött a munkakeresőknek saját hazánk belsejébe való gravitálása. Kolozsvárra, Aradra, Budapestre százanként mennek székely-

földről a szolgálattveők és mondhatom, miként legújabb Budapestben személyesen is meggyőződtem, különösen a leányokkal megvanak elégedve, ott a székely leányok cselédkeknek nagyon kerestettek, mert takarosak, tiszták és tanulékonnyak.

Es én meg vagyok győződve, hogy a keleti határszélekről is szívesebben erre mennének a kezemunkájokra utalt szegény leányok, csak lenne ki őket erre figyelmeztetné, tanácsolná és vezetné. Nekem a berecki anyák, mikor gyermekeik könnyelmű eladásáért feddettem, azt felelték, hogy szívesen adnák ok leányaikat Oláhország helyett Magyarországra szolgálalba, ha lenne aki őket e részben jóakarattal utasítaná. Így nem tudván merre fogni, a nyomor, a kenyér hiánya arra kényszeríti őket, hogy gyermekeiket odaadják Oláhországi közvetítőknek.

A székely és csángó leányok kiszolgáltatása lélekűfárokknak, kiszolgáltatása idegen országban az elnemzetietlenedésnek, az elromlásnak, könnyelműség, sőt annál több -- gyávaság lenne. Meg van a lehetőség arra nézve, hogy a leányok tisztességes foglalkoztatása és becsületes kenyérkeresete idehaza biztosítható. Van immár vasut, van olcsó utazás, vannak humánus egyesületek, amelyek jóakarattal nyújtanak támogatást a szegény népek. Budapestben a Mártha-egyesület, közvetítő iródjával, cseléd otthonával valódi jótétemény gyakorlat a jó erkölcsű leányokkal szemben és ez az egyesület a mint velem közölték, kész örömmel karolja föl a székely és csángó leányok ügyét is. A többi magyarországi városok nőegyesületei is kétségkívül nyújtanak ilyes támogatást, csak a székelyföldi nőegyesületek vegyék kezökbe a közvetítés munkáját s a székely és csángó leányok megmentése életérik.

Csak kétszer-háromszor visznek a határszélről így közvetítve csoportosan hazánk belsejébe leányokat s aztán az ismert úton, a ragados példától neki bátorodva önkéntesen fogják a szegény székely és csángó leányok kenyerüket és boldogulásukat idehaza keresni.

Részletes utasítást a teendőkre nézve az alább közölt útmutatásba foglaltam bele, melyet az érdekelt nőegyesületeknek és legfőképpen minden egyes művelt székely nriaszónynak figyelmébe ajánlok, megjegyezvén, hogy magam legközelebb személyesen szervezni fogom valószínűleg elsőnek Kézdivásárhelyt a mozgalmat.

Az erdélyi róm. kath. Státus középiskoláiban működő tanárok egyesületének alapszabályai.

I. Az egyesület címe és célja.

1. §. Az egyesület címe: az erd. róm. kath. Státus tanárainak egyesülete.

2. §. Célja az egyesületnek:

a) a középiskolai oktatás, nevelés és közigazgatás ügyét figyelemmel kíséri,

b) a vallásos eszméknek a nevelésben való következetes keresztülvitelére ajánlókozó utakat és módokat megbeszéli, hogy ifjúságunk igaz katolikus meggyőződést és önzertetet vigyen magával a gondozásunk alatt lévő intézetekből az életbe.

c) a Státus intézeteinek állapotáról, berendezéséről, életéről a helyi szemlélet alapján közvetlenül tapasztalatot szereznél, azt a tanügy javára értékesíteni és a tanároknak a kollegiális érzetet ápolni.

II. Az egyesület tagjai:

3. §. Az egyesület tagjai alapító, tiszteletbeli és rendes tagok.

a) alapító tagok, a kik az egyesület pénztárába egyzersmindenkora 50 koronát fizetnek,

b) tiszteletbeli tagok azok, kiket az egyesület közgyűlése a választmányának szótöbbséggel hozott ajánlatára a tanítás és nevelés ügye körül kifejtett munkálkodásuk vagy érdemeik alapján megválaszt,

c) rendes tagok 1) az erd. r. k. Státus gymnasiumainak tanárai; 2) a kik a Státus gymnasiumaiban mint tanárok működtek, ha az egyesületbe való belépés iránti szándékukat kinyilvánítják. Ez utóbbiak kötelezettsége csak három évre terjed.

4. §. Az egyesület vagyonát képezheti mindennemű segély és adomány. Ezeknek s az alapítótag-díjak kamatainak hovatartozásáról időről-időre a közgyűlés intézkedik.

III. A tagok jogai és kötelességei.

5. §. Minden tag indítványozó, szavazó és választói joggal bír.

Választható minden működő tanár.

6. §. Az egyesület rendes tagjai tagsági díjat nem fizetnek.

7. §. Az egyesületi év szept. 1-től, aug. 31-ig tart.

8. §. A 2) pont alatti rendes tagok, ha a három év leletével ki akarnak lépni, ez iránti szándékukat kötelesek a harmadik tagsági év jun. 30-ig a választmányának bejelenteni

IV. Az egyesület szervezete.

9. §. Az egyesület ügyeit intézik: a) az egyes tanártestületek, b) a választmány, c) a közgyűlés.

10. §. Minden tanártestület a maga körében önállóan megtesz mindent a 2. §-ban körülírt cél elérésére; nevezetesen: felolvasásokat rendez; az általános ügy, mint a napi rendszeres tan- és nevelésügyi kérdéseket megvitatja; a közgyűlés tárgysorozatának megállapításához hozzájárul; kebeléből oda tagokat küld s az ott teendő indítványok iránt intézkedik s az előkészítő gyűlésen működéséről jelentést tesz.

11. §. A választmány. Tagjai a választmánynak:

a) az egyesület elnöke; b) a titkár és pénztáros; c) az elnök székhelyén kívül eső gymnasiumok tanártestületének esetről-esetre megválasztott egy-egy tagja.

Elnököt, titkárt, pénztárost a közgyűlés egy és ugyanazon testületéből évről-évre választ.

A közgyűlés az elnök székhelyén levő testület kebeléből póttagokat választ azon esetre, ha netán a gymnasiumok kiküldött képviselői a választmányi gyűlésen meg nem jelenhetnek.

12. §. A választmány a) intézi az egyesület ügyeit, b) a szükséghez képest gyűlést tart, melyben az egyes tanártestületek véleményeit megvitatja és elintézi; c) elintézi a közgyűlést, megvitatandó kérdéseket tűz ki, gondoskodik a tisztii karban évközben beállott tisedések betöltéséről.

13. §. Az elnök vezeti az egyesület ügyeit, képviseli az egyesületet egyesek és hatóságokkal szemben; az egye-

sület pénztárát megvizsgálja; a közgyűlést összehívja és azt vezeti; a választmány és közgyűlés határozatait végrehajtja.

14. §. A titkár végezi az egyesület irodai teendőit, az irományokat az elnökkel együtt állítja ki, a közgyűlés jegyzőkönyvét vezeti, s az egyesület működéséről a közgyűlésen jelentést tesz.

15. §. A pénztáros nyilvántartja a tagok számát, átveszi az elnöktől a tagsági díjakat, az elnök által aláírt utalványokat kifizeti, a választmányok számát ad a pénztár állásáról; gondoskodik, hogy az egyesület pénze a választmány határozata szerint gyümölcsözők: az egyesületi év végén az elnöknek benyújtja az évi számadást.

16. §. Az egyesület tiszti kara fizetésre nem tart igényt.

17. §. A közgyűlésnek tagja az egyesületnek minden tagja.

18. §. A következő közgyűlés idejét és helyét mindig maga a közgyűlés határozza meg.

19. §. A közgyűlésen az elnök, titkár és pénztáros az egyesület évi működéséről jelentést tesznek.

20. §. A közgyűlésen az egyesület munkaköréből a tagok felolvasást tartanak, mely a közgyűlésen megvitatás tárgyát képezi.

21. §. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítéséről és egy példánynak a Főtanhatósághoz való felterjesztéséről az elnök gondoskodik.

22. §. A közgyűlést megelőző napon az egyesület a gyűlés helyén előkészítő gyűlést tart. A közgyűlés által tárgyalandó indítványokat ezen előkészítő gyűlésen az indítványozó köteles bejelenteni.

23. §. Az egyesület hivatalos közlönye a Gyűléstérvárt megjelenő s az erd. róm. kath. irod. társ. tulajdonát képező „Közművelődés” című hetilap, melyben az egyesület jegyzőkönyveit, esetleg felolvasásait közli, egyszóval működését nyilvánosságra hozza.

24. §. Ezen szabályzat a Főtanhatóságnak bemutatattik.

V. Hivatalos záradék.

25. §. Ha az egyesület az alapsabályokban meghatározott célt és eljárást illetve hatáskörét meg nem tartja, a mennyiben további működése által az állam vagy az egyesület tagjainak vagyoni érdeke veszélyeztetnek, a magyar királyi kormány által haladéktalanul felfüggeszhető s a felfüggesztés után elrendelő szabályos vizsgálat eredményéhez képest végleg fel is oldható, vagy esetleg az alapsabályok legpontosabb megtartására való felosztás terbe alatt kötelezhető.

Az erd. róm. kath. Státus középiskoláiban alkalmazott tanároknak 1898. ápr. 12-iki congresszus határozatából.

Kelt Kolozsvárt, 1898. ápr. 12.

Erdélyi Károly dr. s. k. Vincze József dr. s. k.
főgymn. igazgató, a congressus elnöke. jegyző.

87129 szám. Jóváhagyom.

Budapest, 1898. december hó 24-én.

P. H.

Wlassics s. k.

A másolat hitelétl:
Kolozsvárt, 1899. január 6.

Erdélyi Károly, dr. s. k.
igazgató, mint elnök.

Vincze József, dr. s. k.
jegyző.

Bérmaút.

Ő méltósága a kegyes Főpásztor június 6-án Nyújtódon bérmaút. 300 hívőt részletetett itt a Szentlélek megerősítő malasztjában; szertartás végétével pedig kedves alkalmi beszéd kíséretében a Szentanya áldását adta a bűnbánókra. Ezután ő méltósága itt is az iskolát kereste föl; türelemmel, szeretettel hallgatta kérdezgette a kis ártatlanokat; mindehhez volt egy nyájas szava, mindenik magkapta a kedves emlékképet.

D. u. 3 óraor a kegyes Főpásztor a szomszéd Sársalva felé vette útját. A filiális Szászfalu végén felállított diszkapunál már váraakoztak a sár- és szászfalvi hívek. Inceze Balázs körjegyző köszöntötte e helyen ő méltóságát. A szívből jövő üdvözlésre kedves volt a viszonzás is, minek végén a főpásztor kocsijáról leszállva, betért a szászfalvi iskolába. Érdeklődéssel examinálta, kérdezgette a kicsinyeket a hit-tanból, majd az emlékképeket nyújtotta át az örvendő apróságnak, őket Isten szeretetére, vallásosságra, imádságra és a bűn kerülésére buzdítva. Iskolából kijövet tolytatta útját ő méltósága a templom felé. A helybeli lelkész, Jankó Antal köszöntötte itt az apostolok utódját; a kegyes főpásztor válasza elhangzása után betért ő méltósága a kedves kis templomba, mintán a templomban szorongó hívek a bűnbánatra szólító alkalmi beszédet meghallgatták, Főpásztorunk a temetőbe ment, hogy necsak az élöket, hanem a megholtakat is részletesse a püspöki látogatás kegyelmében. Temetőből visszajövet Jézus legszentebb Szíve tiszteletére szent-ségkítéssel vecsernyét végzett. Ezután pedig a templomot vizsgálta meg és kíséretével együtt a hívek gyónását hallgatta.

Következő nap, jun. 7-én 234 hívőt bérmaút ő méltósága; ezután pedig gyönyörű alkalmi beszéd kíséretében a bérmaútra az utolsó áldást, a bűnbánókra pedig a teljes búcsúval egybekötött pápai áldást adta. A farsztó ténykedés után sem pihent meg ő méltósága. Még a délelőtt folyamán fölkereste az iskolát, meggyőződött minden gyermek vallásos oktatásáról s leereszkedett nyájassággal oktató, buzdító alkalmi megjegyzések között kiosztotta a főpásztori iskolalátogatás emlékeit, a várvavárt képecskéket. Alig egy órai pihenő után búcsút mondott ő méltósága Sársalvának. Perzselő melegben, fojtó poros úton indult Osdola felé. Hiába volt ez is. A sársalvi jó hívek nem tudtak megválni ő méltóságától; kereszt alatt tömegesen átmentek Osdolára, a többiek: ki szekeren, ki meg gyalog kísérték a feledhetetlen Főpásztor.

D. u. 4 óra lehetett, mikor ő méltósága először állott az osdolai határon. Itt Szócs Aron körjegyző mondott „Isten hozott!”-at, mire ő méltósága a nyirgalyakkal diszített mezőn folytatta útját Osdola felé. A kegyes Főpásztor számos kocsii kíséretében érkezett a diszkapuzhoz, hol Zsögön István községi bíró köszöntötte a várvavárt egyháznagyot. Kigyúlt ide a község apraja-nagyja, hogy őt, a szeretett Főpásztor, kit farsztó bérmaútjában a jó székely nép önzetlen szeretete környez, színről-színre láthassák. Nagy sokaság élén, lassú menetben érkezett ő méltósága a templom elé, melynek bejáratánál a plebános, Tamás Dávid üdvözölte maga és hívei nevében. Pár perc alatt szorongásig betelt hívővel az Ur hajléka; a jó hívek nem fáradtak hi-

ba, mert lelkes beszédet hallottak arról, hogy bűnbánat és töredelem által hogyan fordítsák hasznukra a kegyes főpásztori látogatást. Ő méltósága szentbeszéd után halotti vecsernyét végzett a temetőben, onnan visszajövet pedig a legméltóságosabb O társisetség kitételével megtartotta Jézus Szent Szíve tiszteletére a líráját. Majd szó átra nyitotta ajkait s azzal a kenetlejjességgel és közvetlenséggel, mi lebilincseli a hallgatót, szólott a hívekhez. Ezután megkezdődött a bérmaútlódok és bűnösök gyónatása s ő méltósága kíséretével együtt csak a késő esti órákban hagyta el a gyónatószeket. Június 8-án a kegyes Főpásztor 812 hívőt bérmaút. Szertartás végétével újból szólott a megbérmaútlókhoz s aggodó gondoskodással kötötte szívökre, hogy kövessék az Ur Szentlékénék sugalmait, s már ezután, mint Krisztus fölkezt katoná, a legjobb hadvezérnek bátor harcsoi legyenek.

Delután Jézus Szíve tiszteletére vecsernyét végzett a fáradhatlan Főpásztor, mely alkalommal az egyházközséget, annak lekipásztorát és híveit a Szentszív oltalmába ajánlotta. Vecsernye után újból kezdetét vette a gyónatás.

Június 9-ét, Jézus legszentebb Szívének ünnepeét szintén Osdolán ülte meg Főpásztorunk. Lelkes szavakkal buzdította övét annak a szerető Szívnek igaz tiszteletét, melyből a világra annyi áldás árad. Ennek a Szent Szívnek tiszteletét demonstrálták június 8-án este az iskolás gyermekek is, kik kezükben a Szent Szív tiszteletét hirdető lampionokkal köszöntöttek ő méltóságát.

A Főpásztor jun. 9-én sorra járta az iskolákat. Fáradhatlanul, örömmel kérdezgette szent hitünk igazsáiból a kicsinyeket, s mikor mindannyiját megexaminálta, kiosztotta a kedves emlékképeket.

Ő méltósága június 9-én d. u. 3 óraor távozott Osdoláról. Mezei úton haladt Szentkatolna felé. 4 óraor érkezett a nevezett község batárához, hol diszes kíséret élén Bánfi Benedek közs. bíró üdvözölte az öhajtvá várt egyházfeljedelmet. A kegyes Főpásztor köszönetet mondva a szíves fogadtatásért, folytatta útját, s nemsokára beért a kereszttel dekorált diszkapuzhoz, hol Pakó Mátyás üdvözlét fogadta. Innen a templom elé érve, a helybeli lelkész Ráduly Lajos üdvözölte, s az arra adott kegyes válasza után betért a ragyogótisztá, kedves kis templomba; majd a temetőt kereszte föl. Imádkozott a megbatákért s visszajövet szívéhez szóló szép beszéd után Jézus Szíve tiszteletére vecsernyét tartott s az egyházközséget, annak pásztorát és híveit a Szent Szív oltalmába ajánlotta. Este a gyermekek lobogó tákifalénél énekel tisztelet a Főpásztor, kit ez alkalommal Bardocz Mihály kántortanító üdvözölt.

Másnap, június 10-én 300-nál több hívőt bérmaút itt a kegyes Főpásztor. Bérmaútlás után itt is a Szentanyának teljes búcsúval összekötött áldását adta a hívekre. Ezek után onnan az oltárról szívet-leket megindító szép beszédet intézett ő méltósága a hívekhez a hitbeli szilárdságról, mely egyetlen eszköz ama sok ellenséggel szemben, mi az embert legdugább kinsétől, hitétől törekszik megfosztani. Főpásztorunknak ezzel Szentkatolnán meg voltak percsi számlálva. Mindazonáltal nem mulasztotta el meglátogatni az iskolát hogy a kicsinyek vallásos oktatásáról meggyőződést szerezzen s hogy bámulatos leereszkedésével és nagy szeretetével szívéhez kapcsolja az ártatlan szíveket. Meglátogatta, kikérdezte s valóban meg is örvendeztette őket. Iskolalátogatás után kocsira ült,

hogy szomorú tisztelet teljesítsen, hogy Háromszék megye alispánjának, bold. Gábor Péternek hült tetemét Szárazpatakon a Pótsa-család sirböltjében beszentelje. Utközben Markály A. k.-szentléleki plebánosnál megebedélt, s aztán elbírta utolsó útjára azt a kifogástalan kath. jellemű férfit, ki éppen egy évvel ezelőtt a lelkesedés hangján őszinte szívvel tolmácsolta Háromszék megye igaz örömét, mikor Erdély lángbuzgalmú Főpásztorra, a mi jó atyánk, a Katrójánál először állott e megye földjén. E szomorú funkció miatt csak d. n. 6 órákor érkezhetett ő méltósága Gelencére. Nagy-kiterjedésű, népes községe ez felső Háromszéknek. Fojtó poros úton érkezett ide a főpásztor, kit a diszkapunál László Imre közs. bíró fogadott, a templom előtt pedig a plebános Csiby Tamás üdvözölt. Ő méltósága meghallgatva és viszonzva a plebános köszöntését, betért a szűk és rozoga templomba, hol ember ember hátán szorongott. A fojtó gőz és meleg, mely a templomot betöltötte nem tartotta vissza ő méltóságát attól, hogy szöszékre álljon. Érces hangon, meg-rázó erővel ostorozta ekkor a nép legszokottabb bűneit, végül pedig látogatásának célját tárta halgatóinak szeméi elé. Majd halotti vecsernyét tartott az Urban kintulak felkiüdvéért, minek végeztével a legszentebb Szív megkérlelésére litániát mondott. Ajtatósság után kezdetét vette a gyóntatás. Ő méltósága is késő estig halgatta ki a férfiakat. Ő méltóságának gelencei tartozkodása alatt az idő nagyon szeszélyes volt, folyton esett s a nagyfokú hideget úgy lehetett elviselni.

Jun. 11-én a szentbeszéd után ő méltósága elkezdte a bér-málást. Szakadó eső miatt a kerítésbe kivonult hívek visszatértek a templomba s szűk helyen, az oltár előtt az nap 654 hívőnek osztotta ki ő méltósága a Szentlélek hetes ajándékát. Bér-málás után, a Főpásztor szólott a hívekhez, s miután lelkes beszédben oktatta a megbér-máltakat, hogy a mai napon rájuk kiosztott kegyelmet törekedjenek felhasználni, a szűkeket arra kérte, hogy holmi téves felfogás miatt gyermekeiket a bér-málástól vissza ne tartsák, mert a megerősítő isteni malasztra első sorban az ifjúságnak van szüksége. Majd bünbánatra szólította a híveket s a közgyónás elnéklése után kiosztotta a Szentatya áldását.

Junius 11-én d. n. két filiális községet látogatott meg ő méltósága: Hilibet és Harajt, hol a gyermekek között huzamosabb időt töltött, kérdezgetvén őket a hittanból. Iskolalátogatás után az anyamegyében a Szent Szív tiszteletére vesernyét végzett ő méltósága s a Szent Szív tiszteletére buz-dító rövid alkalmi beszéd után Pápa ő Szezsége obajtása szerint egyházmegyéjét, annak papjait és a gondjaira bízott nyáját a legszentebb Szív oltalmába ajánlotta. E Szent Szív oltalmát és kegyelmét esdette le ez alkalommal az egyház-köz-ség lelkészeire és híveire is. Ezután újból gyóntatáshoz fogott a kegyes Főpásztor.

Junius 12-én szentmise után ismét bér-mált ő méltósága, még pe ig azt a 218 hívőt, kiket a főpásztori lelkes felszó-lítás buzditott a bér-málkozásra. Majd a kegyes Főpásztor hallatta szavát; lelkes beszédében óva intette híveit a büntől s a hitközség híveire adta főpásztori áldását.

Templomból kijövet az iskolát látogatta meg ő méltósága. Jelen volt a gyermekek vizsgáján. Meghallgatta felele-teiket s különösen a vallástannal kérdezgette és kérdezgette a kicsinyeket érdeklődéssel. Majd emlékképeket osztott ki kö-zösültek s főpásztori áldását adva rájuk, megtekintette az

épülő új templomot is, melynek toronykeresztjét ez alkalom-mal fölszentelte.

A kegyes Főpásztor d. n. 4 órákor Imecsfalva felé folytatta útját. 5 órákor érkezett a határhoz, hol a Főpásztor tiszteletére kivonult hívek élén Finta Ferenc közjegyző üd-vözölte ő méltóságát. Püspök urunk fogadta és viszonzta a köszöntést s kegyes válasza után folytatta útját. Imecstal-vánál, a diszkapunál Geréb János ügyvéd és nagybirtokos köszöntötte lelkesen a Főpásztort, ki ezúttal a háromszéki tisztán kath. vidék végső pontjára lépett. A Főpásztor itt is szeretettel viszonzta az üdvözlést, s nemsokára a temp-lom előtt állott, hol híveitől környezve várta és köszöntötte a helybeli plebános, Bors László. A templomból a magas püspöki látogatást fejtegető és bünbánatot hirdető szentbeszéd után, a halottak esendes lakó helyére, a temetőbe ment ő méltósága s elvégezte a szokásos ajtatósságot. Innen visszajövet szentségkítéssel a Szentszív litániáját mondotta el; majd az egyház-községe, annak lelkipásztorát és híveit fel-ajánlotta Jézus legszentebb Szívének.

Másnap jun. 13-án 241 hívőt bér-mált a Főpásztor s szívből jövő buzditó beszéd után ráadta a hívekre a pápai áldást. Ezután az iskolába látogatott el. Gyönyörködött a kicsinyek kedves, értelmes teletetésében, majd feledhetlen, oktató megjegyzések között kiosztotta az emlékképeket.

Junius 13-án d. n. ismét útbau volt a Főpásztor. Újtát úgy rendezte, hogy Imecsfalva egyik filiálisát, Pető-falvát is meglátogathassa. Vártak is erre a petőfalviak, kik a püspöklátogatás címére diszkaput rögtönöztek, melynél az odavaló kántortanító Antal József köszöntötte ő méltóságát.

Püspök urunk ezután a templomot kereste föl, innen pedig iskolába tartott, melynek udvarán a vallástannal sorra kérdezgette a kicsikéket. Szólt hozzájuk az ő nyelvükön s nemszak az emlékképeket nyujtotta át, haem főpásztori áldását is rájuk adta.

Petőfalváról kiérve Zabola felé szép mezei úton haladott ő méltósága. Utközben kíséretébe csatlakoztak: Szentke-reszty B. br. és Mikes Zsigmond gróf. Ő méltósága jó fél-órai út után már a zabolai határon állott, hol imponzus bauer-inek várakozott a megérkezésre. Hosszú kocsisor és nagy lovaskiáret élén érkezett ő méltósága az első diszkapuhoz, melynél a második taracklövés után Both György jegyző köszöntötte a szeretettől könyezett s szeretetet terjesztő er-deélyi püspököt. Ő méltósága köszönetet mondott a szíves fogadtatásért s a ref. és kath. templom harangjainak zúgása közöt közeledett a templom felé. A ref. templom közvetlen közelében is diszkapu állott, hol Jakab Gyula tanító tolmá-csolta a hívek örömét, mire ő méltósága szívesen válaszolt s a kath. templomhoz közeledett. Itt a községi zenekar szép egyházi darabot játszott, miközben ő méltósága bement az Ur hajlékába, mely a nagyszámú közönséget nem tudta mind befogadni. Szentbeszéd után Jézus Szentszive tiszteletére itt is litániát tartott ő méltósága, mit a hívek gyónása követett.

Zabolán ő méltósága kíséretével együtt Mikes Armin gróf szívesen látott vendége volt. A gyönyörű fekvésű és berendezésű főúri kastély rövid időre pihenőül szolgált ő méltóságának, kit vacsora után a zabolaiak fátylaszenével tisz-teltek meg. A kastély tekervényes utai, onnan az erkély-ről gyönyörű látványt nyujtott a le- és felvonulás; szintén kedves volt a szónok üdvözlésére adott főpásztori válasz is.

Másnap június 14-én 292 hívőt bérmált ő méltósága. Bérmálás után gyönyörű beszédet intézett a megbérmáltakhoz, őket hitbeli kötelezéseikre figyelmeztetve. Szentmisen jelen voltak : a kastély úrnője, nem különben a kastély ez időszerű vendégei : Miksa Zsigmond gróf és Szentkereszty br.

Bérmálás után a Főpásztor visszatért a kastélyba, melynek pompás parkjában gyűjtötte össze az állami iskola kath. tanulóit, kiket ő méltósága maga kérdézt ki apróra a hit-tanból. Délelőtt ő méltósága még a ref. hitközség küldöttségét fogadta, melynek tiszteletét a ref. lelkész Földes György tolmácsolta. A nagyszabású beszédre püspök urunk kegyesen válaszolt s örömet fejezte ki, hogy azokat, kik egy közös ellenség a hitközöny és a bűn ellen küzdenek, színtén fogadhatja és üdvözölheti.

Kegey főpásztorunk délben is a főuri család vendégszeretétét vette igénybe s a gyönyörű főuri parkban eltöltött pár órai pihenő után búcsút mondott Zabolának.

Torja felé tartott, hová Imecsfalvát, Szentkatolnát és K-Vásárhelyet érintve érkezett meg. Itt a diszkapunál Fejér Samu joghalgató fogadta ő méltóságát megleghangú üdvözlő beszéddel. Püspök urunk kedvesen válaszolt s röviden kifejezést adott meggyőződésének, hogy látogatása Torja számára meghozza a békét. Majd az iskola előtt Solyom Ferenc gondnok köszöntését fogadta ; a templom előtt pedig az interinális lelkész Vilman Géza üdvözölte a szerencsésen megérkezett Főpásztort. A templomban tartott szentoeszéd után temetőbe ment a Főpásztor s megtartotta a halotti veesernyét. Ő méltósága ezután a Szentszív litániáját végezte s majd a szószéken lelkesen szólott arról, hogy miért is jött ? A bűnösökért, a szeretet és összetartás megszilárdításáért s végül megígérte, hogy következő napon is hallatja főpásztori szavát.

Június 15-én ő méltósága Torján 788 hívőt bérmált. Bérmálás után szószékre lépett s a szeretet hangján, lelkesen beszélt a szeretetről, az egyetértésről s arra kérte a hiveket, hogy ápolják szíveikben azt az isteni erényt, mely nélkül sívár, pusztá az élet. Majd kérte hiveit, hogy jöjjenek holnap is ; szívesen örömet osztja ki akkor is a Szentlélek malasztját. Délután szintén a templomban látuk ő méltóságát, hol a szokásos ájtatosságot elvégezve, a bűnösök szolgálatára állott türelemmel, szeretettel hallgatva azok gyónását. Június 16-án 134 hívőt bérmált a főpásztor. Felszólítására ennyien jelentek. Újból lelkes beszédet intézett a hivekhez, s aztán rájuk adva az áldást, búcsút vett a torjai hivektől. Templomozás után az iskolát kereste fel ő méltósága, hol huzamosabb időt szentelt a kicsinyek vallásos oktatásának kipuhatolására.

D. u. 3 órakor Futásfalvára tartott a Főpásztor. Az élővirággal teleszort diszkapunál Hadnagy József közigyöző üdvözölte ő méltóságát, honnan a Főpásztor a templom felé tartott, mely előtt a plebános Bencze Lajos köszöntötte szívből. Majd a temetőbe ment ő méltósága, hogy ott az elhunytakért imádkozzék. Innen visszatérve a község lelképásztorát és hiveit Jézus Szentszive oltalmába ajánlotta. A Főpásztort vacsora alatt az iskolás gyermekek üdvözlő beszéddel, énekkel köszöntöttek ; ő méltósága ezután kiment közéjük s leereszkedve bozzájuk, szíveikre kötötte, hogy mindig jók legyenek.

Június 17-én Futásfalván 250 hívőt bérmált püspök urunk. Bérmálás után a szószékről lelkes szép beszédben kérte a megbérmáltakat, hogy ezután gyermek és ifjú, felnőtt és agg

egyarántfigyeljen a Szentlélek szavára. Végül a Szentatya áldását adta a hivekre ; templomból kijövet elvegyült a kicsinyek közé, őket kérdeztette, taníttatta, buzdította és megjutalmazta.

Június 17-én d. u. 4 órakor úban volt ő méltósága. A feledhetlen Főpásztor távozását fájó szívvel nézték a futásfalviak, ki még utoljára búcsút intve, kirobogott községük-ből. Impozáns látvány volt a benépesedett mező, hol a csernatonai küldöttség ő méltóságára várakozott. Itt a határon Bernád György egyháztanácsos üdvözölte Főpásztorunkat, ki köszönetet mondva a fogadtatásért, több mint 30 kocsis élén hajtattott be Csernátomba a diszkapuhoz. E helyen Vitályos Pál körjegyző mondott üdvözlő beszédet, mire ő méltósága kegyesen válaszolva, a helybeli lelkész Kalit Ferenc üdvözlését is kegyesen fogadva, betért a kis templomba. Beszéd után a halotti veesernyét ő méltósága a templomban tartotta meg, s aztán szószékre lépett, hogy a szavai után vágyó sokaságot megelégtitse. Püspök Urunk bármát ajánlott lelkesen hiveinek : az állhatatos imádságot, a Szűzanya igaz tiszteletét és az őszinte bűnbánatot. A szívből jövő kedves beszédet csak úgy nyelte a vegyes halgatóság. Szentbeszédét végezve oltár elé térdelt a Főpásztor s a lo-rettői letenyét a Szűzanya közbenjárásának kiesdéseért, alkalmas esőért ajánlotta fel.

Június 18-án ő méltósága 150 hívőt részesített a bérmálásban s kedves alkalmi beszéd után ráadta hiveire a pápai áldást. Ebéd után Főpásztorunk az iskolásokat kereste fel. Ott az Isten szabad ege alatt gyönyörködött a kicsinyek szép feleleteiben s fogadta a nekibátorodott apróság szavala-taiban megnyilatkozó szeretetet és ragaszkodást. Megjutalmazta szorgalmukat emlékképecskékkel, jóságos mosolylyal, szelid oktatással.

Ő méltósága június 19-én még 34 hívőt bérmált Csernátomban. Újból azzal a szeretettel beszélt, mely szívéből oly bőven árad s aztán búcsuképen rájuk adta főpásztori áldását.

Nehéz megítélni, hogy az a szeretet-e nagyobb, mely a mi szeretett Főpásztorunk megérkezésekor nyilvánul, vagy talán az, mely távozása közben követi. Mégis több ez utóbbi mert ő méltósága csodás erővel hódítja meg mindenhol, kapcsolja szívéhez hiveinek szíveit.

Mikor június 19-én Főpásztorunk távozott Csernátontól, megbatottságot mutatott minden arc. Kath. és más vallásuk mind ragaszkodó szeretettel kísérték ő méltóságát. Megkon-dult a ref. templom tornyában is a harang, s mikor kegyes Főpásztorunk elindult, se vége, se hossza nem volt a kíséretnek, mely lucskos s sáros úton Hatolyka felé követte. E filiális hitközséget az alispán temetése miatt nem látogatbatta meg ő méltósága, de most mert ideje engedte, eltekintve a nagy fáradságtól, Hatolykára is betért. A hivek egy része kijött egészen a mezőre, hol 10 óra tájban Demény Sándor birtokos mondott köszönetet a kegyes látogatásért. A diszkapunál Benta Lajos bíró üdvözölte ő méltóságát, ki innen gyalog a templom felé tartott. Itt a lelkész Ráduy L. köszön-tötte és vezette be ő méltóságát. Főpásztorunk az oltárról szólott a hivekhez. Áldást, szeretetet hozott ide is, szeretetre s az Ur félelmére kérte övét. Aztán főpásztori áldását adva a jelenlevőkre, megvizsgálta a templom berendezését. Szent-mise-hallgatás után ő méltósága az iskolába látogatott el, hol huzamosabb ideig hallgatta a gyermekek vallásfele-teit. Képeket osztott itt is ki ; délre átkocsikázott a szent-

katolnai lelkész lakására, hol kíséretével együtt megebédelt s d. u. 3 óraker folytatta útját a távol tekvő Zágón felé.

Ő méltóságát — Istennek hála — terbes bérmáutja nem merítte ki, pedig bámulatos, mit egyedül végez. Napoukiut átlag közel felezeret bérmál, beszél nem egyszer, nem kétszer, hanem mindig valahányszor szükségét látja. Hát még az iskolafelátogatás, hol mindenki inkább pihen, mint Főpásztorunk, s az a sok teendő, mi a canonica visitációval együtt jár, nem is számítva azt a töméntelen hivatalos es nem hivatalos ügyet, mit terbes bérmáutjában is bámulatos kitartással, laukadatlan szorgalommal intéz el. Forró imádságunk kíséri minden lépését, hogy önfeláldozó fáradozása után viruljon fel a hitélet, hogy forrón szeretett hveit mind az Ur Jézus imálandó isteni Szívéhez gyűjtse.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Első szentmise.** Zabolai *Mikes János* gróf erdély-egyházmezei áldozópap, az innsbrucki egyetem kiváló növendéke július hó 2-ikán, Sárlos-Boldogasszony ünnepe mutatja be a Mindenhatónak első szentmiséjét Innsbruckban az Örökimádás tempómban. Mikes grótnak ugyanis a nővére az Örökimádásról nevezett nőszereztágya Innsbruckban s ő is jelen akar lenni testvére első miséjén. — Mi magunk részéről is gratulálunk a nemes grótnak e naphoz és kívánjuk Istennek bőséges kegyelmét.

— **Főgymnasiumunkban az érettségi szóbeli vizsgálatok** f. hó 21. és 22-én tolytak le. A vizsgálatokon *Kincz Elek* kir. tan. és tankerül. főigazgató elnökölt; a Státus részéről *Mohay Sándor dr.* orsz. képviselőnk s a ministerium részéről *Vajda Gyula dr.* egyetemi ny. r. tanár jelentek meg. A vizsgálatok eredménye elég kedvező. Az éretts. vizsgálatokra jelentkezett 24 tanuló közül — kik az írásbeli vizsgálatokat miudnyájan sikerrel tették le — 2 jelesen, 4 jól s 13 egyszerlén érett, ötön egy-egy tárgyból elbukván, a bárom hó mulva tartandó javító éretts. vizsgálatra utasítottak.

— **Jeles tanképesítők.** A esik-somlyói r. k. tanítóképzőben f. é. jun. 14—15-én folytak le a tanképesítő vizsgálatok rendkívül meglepő eredménnyel. 8 rendes IV. évet itt végzett jelölt közül 1 kitünő, 6 jelesen, 1 jól képesítettnek nyilvántatott. A 6 magántanuló közül 1 jeles, 5 jó oklevelet nyert. A IV. év fellállításának világosan meggyőző jele ezen általános jeles eredmény, mi méltán lepheti meg a tanügy iránt érdeklődőket.

— **A kultuszminiszter a hazafias és vallásos nevelés érdekében.** A kultuszminiszter a kir. tanfelügyelőkhöz a következő, igen figyelemre méltó rendeletet intézte: „Ismételten hangsúlyoztam, hogy a népiskolai iskolázást csak úgy tartom a népoktatási törvény intencióival meg egyezőnek és eredményesnek, ha a tanítás mellett kiváló gondot fordítanak a tanítók a hazafias és vallásérkölesős nevelésre és ha úgy az iskolában, mit a társadalmi és magánéletben gyöngédséggel és jó példával latnak növendékeik vallásos érzületére. E célból kötelezőleg elrendelem, hogy mindenütt, ahol az illető egyházak lelkészei a rendes tanórákat meg nem zavaró isteniszteletet tartanak, a lelkész vagy az állami iskolai gondnokság kivaúságára, illetőleg batározatára, nevelői feladatukból kifolyólag és feygelmezés szempontjából

is kötelesek az állami elemi iskolák tanítói, illetve tanítónő saját felekezetükhöz taitozó növendékeket az isteniszteletre elkísérni és ott rájuk felügyelni. Megjegyzem, hogy minden napi istenisztelet való járása az elemi iskolai tanulók őszel, amennyiben az időjárás megengedi, legfőljebb október végéig, tavasszal pedig április hó 1-től kezdődőleg kötelezhetők és emellett a téli finnepi és vasárnap i isteniszteletre való járás alól is a gyöngébb szervezett vagy gyöngébb rubazatu tanulók a sztlők vagy az osztálytanító óhajtsára fölmentendők. Wlассics Gyula s. k.“

— **Megnyívó.** A brassói r. k. főgymnasium ifjúsága által folyó hó 24-én az „Orient-szálló“ nagyteremében d. e. 10¹/₂ óraker székhelyi Majlath Gusztáv Károly gr. erdélyi püspök úr tiszteletére és segítő egyesületének javára tartandó *Matinéra.* A belépőjegyek árai I. hely 50 kr. II. hely 30 kr. Diákjegy 15 kr. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak — Műsor: I. Megnyívó beszéd, tartja Czinege István helyettes igazgató. II. „Őn ég Ura“ ima Erkel F. „Bánk-Bán“ című operájából. Előadja az ifjusági férfiak. III. „A szentek unokáihoz“, Míndszentitől. Szavalja Szombati Armin V. oszt. tanuló. IV. „Szülőföldemen“, Erődi K.-tól. Előadja az ifjusági vegyeskar. V. „Operette egyveleg“. Jaschik Gyulától. Előadja a gymnasiumi zenekar. VI. „A mohácsi temetés“, írta Tárkányi Béla. Szavalja Kozelka József VI. oszt. tanuló. VII. „Märzkünge“ Emerschötsch F.-tól. Szaludarab vonósnégyes kísérettel. Hegedűn előadják: Szabó Sándor VII. és Laskay Dénes VI. oszt. tanulók. VIII. Üdvözlő beszéd, tartja Kovácsy László VII. oszt. tanuló. IX. Jutalmak kiosztása. X. „Rákóczy Induló“. Vegyeskar zongora kísérettel.

— **Lourdes-ba,** a francia pirenei hegység lábánál levő híres kegyhelyre f. é. augusztus hó 21-én egy két hétre terjedő zarándoklat indul Budapestről Stajerországon, Karinthán, Tirolon és Olaszországon keresztül, egy-egy napi megállással Millanóban, Genuában, Nizzában és Marseilleben. Lourdesban 4 napot tölt a társaság. Ezen zarándoklat iránt érdeklődők forduljanak programmért a nagymarosi (Hontmege) r. k. plebániai hivatalhoz.

— **Helyreigazitás.** Lapunk mult számában közölt *csikszentimrei tanítói* pályázat határideje nem július 15-ike, hanem július 8-ika.

P á l y á z a t o k.

Az erdélyi róm. kath. Státus igazgatótanácsától.

Sz. 975—899.

Pályázati Hirdetés

tanári állásokra.

Az erdélyi róm. kath. státus fűtanhatósága alatt álló brassói és szekelyudvarhelyi róm. kath. főgymnasiumoknál üresedésbe jött következő tanszékekre pályázatot hirdetünk:

1. A brassói főgymnasiumhoz:

- magyar-német.
- latin-görög,
- természettarj-földrajz;

2) A székelyudvarhelyi főgymhoz.

- a.) magyar-latin,
- b.) latin-történelem,
- c.) rajz-tanszékre.

Mindakét főgymnázium állami segínyt élvezvén, a helyettes tanár fizetése 800 frt, a rendes tanár fizetése pedig 1200 frt, 100 frt 5 éves korpótlék és 250 frt lakáspénz.

Az életkort, vallást, családi állapotot, végzett tanulmányt, hadkötelezettségi viszonyt és netalán eddigi szolgálatot igazoló okmányokkal és tanári képesítő oklevéllel felszerelt folyamodványok f. évi július hó 5-ig Máltóságos és Főtisztelendő Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök urhoz Gyulafehérvárra adandók be.

Kolozsvárt, 1899. június 13-án tartott ülésből.

Az alelnök helyett:

Dorogó Albert Balázs András dr.
igazgató tanácsos. jegyző.

— A szászfenesi róm. kath. elemi népiskolánál üresedésben lévő kántortanítói állásra jelen évi aug. hó 15-ig pályázatot hirdetek.

Ezen állás évi jövedelmét a díjlevél szerint képezik:

- 1) 80 frt. két utólagos részletben az iskolaalapról.
- 2) 69 frt. 45 kr. havi előleges részletekben a hitközségtől.
- 3) Négy zsellér-telek után: 15 frt. 40 kr.
- 4) 80 frt. 70 kr. természetbeni szolgálmányokból.
- 5) Földhaszon élvezetből 215 frt.
- 6) Stólaból mintegy 15 frt.

Összesen 475 frt. 15 kr.

7) Csinos új lakás, 2 szoba, egy téliyári konyha pincével, istálló szinnel, kút és veteményes kert.

Kötelmei: templomi és temetési szolgálat, minden vasár- és ünnepnapon szentmise kezdetén az Olvasó előimádkozása, s az osztatlan elemi népiskola vezetése.

Kántortanítói oklevéllel bírókra egy próbaév, segéd-kántortanítókra nézve pedig kettő tüzetik ki. Mely alatt a kántortanítói oklevelet megszerezni kötelesek.

A kellően felszerelt folyamodvány fenn jelzett határidőig alulírtokhoz nyújtandó be. Személyesen megjelenők előnyvel bírnak.

Szászfenes (Kolozsmegye), 1899. június hó 11-én.

Péter József,
iskolaszéki elnök.

— A győ-újfalvi (marostizesi) újonnan épült róm. kath. népiskolánál szervezett tanítói állásra pályázat hirdettetik. Jövedelem: államsegély 330 frt, az iskolai magtár jövedelméből 40 frt, 6 hosszú ül. lágy tűzifa. Az iskola épületben 2 szoba, konyha és kamarával ellátott csinos lakás, kertilletmény és szükséges gazdasági melléképületek. — Kötelesség: a kijelölendő iskolás fiú és leánygyermeknek önálló tanítása.

Csak okleveles tanítók pályázhatnak s e célból az illetők felhivatnak, hogy kellően felszerelt folyamodvényaikat f. évi július 1-ig az iskolaszék elnökségéhez adják vagy

küldjék be. Az állomás ezévi október hó 1-ső napján elfogalándó.

Győ-Újfaluban, 1899. június 2-án.

Molnár János,
pleb. isk. széki elnök.

A görögnyezsenti róm. kath. hitközségben a kántortanítói állomás lemondás folytán megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdettek.

Ez állás javadalmát képezik a következő járandóságok: 1-ör természetbeni csinos lakás, két szoba, konyha kamara. Gazdasági épületek.

2-ör. Kezevátsági magtáralapból havi előleges részletben kiadva: 154. frt.

3. Tandij. Tanévenként: 35 frt.

4. Iskola magtárból havi előleges részletben: 50 frt.

5. Stóla mintegy: 45 frt.

6. Államsegély tanévenként 63 frt.

7. 1901. évig kiadott kántori birtok haszonbérből évenként, havi előleges részletben: 101 frt. 60 kr.

8. Szentmise kamattjára: 3 frt 83 kr.

9. ötödéves korpótlék államsegélylyel.

10. Fekvéség: 16 hold szántó és kaszáló, melyből 3 hold belsőség szabad használatban, a többi fentjelzett év jan. 1-ig haszonbérbe adva. A bérlet lejáta után a tanító kezelés alá veheti tetszés szerint.

11. 4 hold 1519 □öl erdő.

Megjegyzendő, hogy az összes fekvőség után a földadót a hitközségi pénztár fizeti.

Kötelesség: az összes kántortanítói teendők buzgó teljesítése. Mindennapi és ismétlők oktatása.

Pályázók felhivatnak, hogy kellően felszerelt folyamodvényaikat alulírtokhoz folyó évi július 20-ig bezárólag adják be. Kántori próbára valamelyik közbeeső vasárnapon személyesen megjelenés kívántatik.

Kelt Görögnyezsenti-Imrén, 1899. június 20. án.

Bálint Gergely,
iskolaszéki elnök

— A köszvényes-remeteli róm. kath. iskolánál üresedésben lévő egyik tanítói állásra pályázat hirdettetik. 1. Járandóságai

a) 300 frt az egyház pénztárából havi előleges részletekben. b) 76 frt államsegélyből. c) 3 ül kemény száraz tűzifa 24 frt értékben, d) ötödéves korpótlék, ha arra jogosult. e) Két szoba és egy kamarából álló tisztességes lakás és hozzá veteményes kert.

2. Kötelessége: az iskolaszék által megjelelendő osztály önálló vezetése, s valamelyik rendkívüli tantárgynak: u. m. ének, torna vagy kertészet tanítása és esetleg az ismétlők oktatása. Csak okleveles tanítók pályázhatnak. Pályázni kívánók felhivatnak, hogy kellően felszerelt folyamodvényaikat f. évi július hó 18-ig alatt írt iskolaszéki elnökséghez küldjék be. Az állomás f. évi szeptember 1-én elfogalándó.

Köszvényes-Remetén (Marostordamegye, Erdély, u. p. Deményháza), 1899. jun. 18-án.

Papp János.
alesp. k.-remeteli pleb. isk. sz. elnök

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulat. Felelős szerkesztő: **Koródy Péter dr.**

Szerkesztőtársak: **Bálint György, Péter János dr., Wagner Sándor, Zlamal Ágost.**

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.